

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. X. Pecoris, & hominum in Arcam ingressus, Arcæ claustrum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

Act. 6.14. per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.
vñf. 21. Sicut autem optimus Deus præscribit nobis mensuram
laborandi, sic & patiendi. Quod affirmans Psaltes, Ci-
p. 79. v. 6. habu nos, inquit, pane lacrymarum, & potum dabis nobis in
lacrymū, in mensurā.

S. III.

Sed hī iterum ad arcā januā & fenestrā duplex
documentū instillamus.

I. *Spe gaude. Notum Tibulli cārmen:*
Spes etiam validā solutur compede vīntū,

Curva sonant ferro, sed cantū inter opus.

Quis nostrū est, qui non suā ferat compedes? modō
corpori, modō animo agrē est; jam liberis, jam servi, jam
cognati, jam alii turbanti, jam fama, jam facultates, &
bona faciunt jacturam. Suis quisque compedibus vin-
citur, numquam deest quod cruciet. Sed erigamus ani-
Ad Roman. mutum, hortante Paulo, spe gaudentes, in tribulacione patientes.
1. Cor. 6. 15. v. 12. tes. O quoties autē eternū, aut eternarū nuntii in
merorem nō dant, & saltos oculorum imbrē excu-
siunt! Sinamus hos nimbus fluere, & interim spe gaudeamus; accedamus arca fenestrā, & inde cālūm
suspiciamus, spe vita melioris & eternae. Cum Jobo pro
se quisque dicat: Exspecto immutationem meam cun-
dit diebus, cunētis horis. Quotiescumque mērōt, aut
tadiū, aut animi languor & dejēctio subrepit, ad arcā
fenestrā properemus, spe gaudeamus, quoniam debet
in spe, qui arat, arare.

II. *Celum crebrō suffice. Quām multa quotidie in ocu-*
los admittimus effēctū vatio: multa nocent, quādām
docent, hac contristant, illa exhilarant. Ex omnibus oculorū
spe & aculū, p̄stāntius non est, quām cālū
creberrimē spectatum. Iter tutissimum eō habent oculi,
quō Christus suis toties, & ingēnīcēs & illacrymans
præcessit. Nemo illac viam nō obstruxerit. Omnia
possideat, non possider aetherā mērōt. Quis non intimā
voluptate gemit, cūm illam Dei sēdem, Ecatorū viri-
datū & diatām aspicit?

Cū circa Natales Domini ferias crescentem habe-

mus diem, solamur nos, & de propinquante vere gaude-

mus. Hī multō magis gaudeamus: appropinquit ver-

eternū, quod nullus autumnus, hiems nulla excipiet.

Inscriptum celo: Qui vicerit, posse debet hac. Brevis est lucta,
vers. 7. audeamus & velimus vincere, jam nostra est victoria.
Celum est Celum, nostri certaminis p̄tānum, quām frequentissi-
mōtū cer. mē suspiciamus, & inter omnes fortunē turbines durat,
tumis decumanas etiam tempestates superare, & vel pugnan-
tibus ventis, navem ad portum, quem edidit Deus, ap-
pellere condīcamus. Nemo hī nō volens naufragatur.

C A P V T X.

Pecoris & hominū in Arcā ingressus;
Arca claustrum.

Diane templū Ephesi, opus planū admirandum,
Ephesi o- cui perficiendo Asia tota auxiliare manus & au-
pas admi- rum commodavit, quatuor annis perfectum est. Quis
tandū historiorum memorat unam aliquam domum annis
quatuor quinq̄aginta, non dicam centum, s̄eculari spatio, ædifi-
annis per- catam? Arca, quam cali Architectus dicta verat, ma-
ficiūjorē partē aviariū, pecori claudendo stabulum, pa-
bulū bulo servando conditorū erat, & tamen centum an-
nis in his receptaculis struendis laboratum est. Tandem
laboris appetit finis, sed needum ullus nequitiæ; nullum
penitentia vestigium; hodiernus dies mores sanctiores
nullam ap- non videt quām hesternus, nec præsens annus, quām
paruit po- præteritus. Estur, potatur, luditur; nuptiæ, convivia,
nitentia chorea, luxus & luxuria, univerba in vita felicissimos
vestigium, habent progressus. Omnia idem studium, nequitiæ
infigit operari.

Tom. II.

Vindicta igitur divina ulterius se contine non po-
tit. Maluisset quidem Deus lignam, hīmū illam non
esse usui, & ædificationem eam fructuā suscepit, sed
nullus fuit, nec quidem unicus, qui oblatam gratiā
non respueret. Decretum ergo divinum celo missum

Noëmo: *Ingredere tu & omnis domus tua in arcā: te enim*
vidi justum coram me in generatione hac. Post hac tamen
omnia, septem inpter dies divina bonitas sustinens ex-

pe & tare, Adhuc enim, ait, & post dies septem ego pluam super
Ibid. 7. 4. terrā quadrageinta diebus, & quadrageinta noctibus, & delebo

omnem substantiam, quam feci, de superficie terra. Qui po-

tuisser tandem Deus majorem patientiam & longani-
mitatem humanae genti exhibere? & qui tandem hu-
mana gens potuisset Deo grātore injuriam inferre,

quām nequitā tam contumaciter obstinatā? Hīc tria

nobis sollicitū expendenda. 1. Quomodo Deus denuo

severas cum summā benignitate minas intentārit. 2. Lu-

*gubrem tam pecoris, quām hominū in arcā inge-*spenduntur.**

3. Quomodo Deus Noëmū cum familiā in arcā concluserit.

1. Quomo-

do Deus

denuo se-

veras cum

summā be-

nigritate

opera ejus. Mirabilem prorsus se iustitia Dei exhibit, lon-

ge mirabiliorē patientia Dei & misericordia; centum

& viginti annos expectat resipientiam summā longa-

nitatem. Non vult Deus perire animam, sed retrahat cogi-

tans, ne penitus pereat qui abjectus est. Ille quidem gladium

& ignem, mortem & inferos manu claudit, & tamen

diffimulat, conniverit, parcit, honorem suū atrocissimē

violari permitit. Concedatur, & moram adhibet; vindi-

cētām in annos decem, in annos quinq̄aginta, in cente-

nos differt. Ita Noëmī ēvo centum viginti annis summē

misericors & longanimes expectavit, nec desideravit

aliud, quām p̄sonitiam. Nemo vel pedem vel digi-

tum movisset p̄sonitiae agenda. Et tamen post tot

annorum & olympiadum cursus, needium impatiens

Deus, neendum vi agere, & scleratos interimerē, in dō

novam supremi termini dilationem constituere, & ita

promulgari jubet: Adhuc enim & post septem dies ego pluam

super terrā quadrageinta diebus & quadrageinta noctibus.

Adhuc enim, adhuc unam do hebdomadam ad resi-
 pescendam: properate, p̄sonitiam agite, ad finem fe-
 stinat clepsydra, vicinus est interitus, resipiscere. Frustra
 fuerunt hācētū admonitiones, mina, conciones. Spe-
 taculū arce jam consummatā neminem movet. Pa-
 bulū animantibus, annona hominibus in annum arce
 illata neminem terret. Tot volucrum, tot quadrupedum
 conflūxus nec vel unico quidem homin p̄sonitiam
 persuaderet. Fortassis ubi viderint omnes ordine animan-
 tes, sed & homines in arcā velut asylum uimum se
 recipere, toto cogitant animo. Jam denique serid
 res agitur, resipiscamus; dies instant novissimi; res est
 jam ad extremū perduta. Nemo quidquam horum,
 quin imō alia omnia cogitabant; etiamnum ridebant
 & jocabantur; vitiorum dulcedinem nemo ejurabat,
 libidinis cēnum nemini displicebat. Summe Deus,
 quām occācati cupiditatibus & virtiis, quām p̄vica-
 ces & obdurate, quām refractari & surdi! Num illi soli?
 Imō omnes vitiis assueti, hec enim est peccati indoles,
 excacare, in perniciem daret, ad omne veritū indu-
 rare. Ah quām incredibilis patientia Dei & longanimitas!
 Verē miserations ejus super omnia opera ejus. Post cen-
 tum viginti annos etiamnum moras interponens, sup-
 plicia jam pridē infligenda extrahens, Adhuc enim, in-
 quirat, adhuc, adhuc. Post longissimum hoc temporis spa-
 tium, jam elapsum, cor paternū à p̄sonis expetendis
 adhuc sele continet: ægerimē adducitur, ut quos con-
 didit, perdat, Misericordia infinita, dum potest, plagas

accer à reis, speratque etiam de desperatissimis. Sedan nūmū festinat pœna post tot annos? Sed obsecro, ait misericordia, septem adhuc dies, unam adhuc hebdomadem ad resipiscendum impetrem, fortassis enim ad Deum revertentur.

Tam leni & placido animo Deus in hostes suos, in luxuriosos, in superbos, in alios vitiosos est, ut eos longanimitate mitissimā expectet, vindictam usque & usque differat, & solam querat penitentiam. Sed terminum Deus non omnibus ponit aequalem. Huic annum unum, huic septem, huic viginti, plures aliis indulget annos: illi aliquot dies, isti horas pauculas indulget. Cur illi tam nūlūtum, isti tam parum spatii concedat, solus novit justissimus Deus, cuius iudicia falli non possunt. Moram oppidō brevem constituit, opulentio illi, qui frugibus inferendis cogitarat ampliare horrea, & vitam

Iust. cap. 12. vers. 20. conlectare volupratibus. *Dixit autem illi Deus: Stulte, hac nocte animam tuam repetunt a te, quia autem parasti, cuius erunt:*

Habui miser horas pauculas, qui multos sibi promitebar nos. At illis Nōmī aīo tam obtinatis, tam perditis spatiū temporis prælongum mitissimus Deus concepsit, eo tamen nec unus quidem unicūs bono suo voluit uti, ita omnes libidinis & vitiorum furor occupat. In eam rem Chrysostomus, Vidisti, ait, ingratitudinis excellentiam & vidisti stupidas & doloris sensu carentes animas?

Negue pœna timor, negue longanimitatis tempus arcuit illos à malis operibus: sed semel in præcepto dejeti, & oculo mentis excacti, à malā concupiscentiā, quasi ab ebrietate quadam demersi, redire ultra noluerunt: quemadmodum & Sapiens dicit: Impius cum in profundum ceciderit malorum, contemnit. Grave enim, grave est, dilecti, capi laqueis diaboli.

Animam enim postea, quasi in retibus comprehensa trahitur: & sic in luti volutabro oblectatur, sic & ista à malā consuetudine obruta, ne sensu quidem peccatorum factorem. Ideo opus est, ut sobri & vigiles simus, ne ab initio diabolο ingressum concedamus; ut ne, dum obtenebrata fuerit nostra ratio, & exēcata mentis perspicacia, faciat quasi privatas hujus soli lumine, ne valeas in radios solis iustitie contueri, & ita in præcepto feraris: id quod & illis accidit. Si in tenebris has deve nimias, frustra clamatur: Adhuc enim, adhuc. Nec homines nec Angeli hanc pervicaciam expugnaverint. Hoc primum.

§. II.

*A*ltertum. Quando igitur patientia Dei & longitudo pecuniarum quān hominum in arcā ingressus. *Gen. cap. 7. v. 7. & 6.* *Ibid. v. 8. & 9.* *Adami protoplasti ossa in arcam illata.* *Non* omittendum, quod Jacobus Edessenus, Ephremi sanctissimi viri magister, memoria Noëmus, eodem Eddeno teste, Adami protoplasti ossa religiosè in ar-

cam intulit, eaque diluvio finito ita filiis distribuit, ut Semo natu maximo calvam, & cum eā Judæam, totamque Palaestinam tradidit. Tanta scilicet prisca Patribus cura sepulturæ fuit ob immortalitatem animi celebrandam. Hinc multi Adæ calvam in monte Golgotha defossam, & Christi Sanguine rigatam afferunt. Vult Deus memoriam mortis inter suos propagari. Et eo quidem tempore per opportunum erat, mortem commeditari, cum moriendum esset omnibus, exceptis solis octo hominibus, quorum septem gratias egerint Noëmo, & suam illi salutem in acceptis retulerint. Quemadmodum in naufragii periculo Angelus dixit Paulo: *Ecco donavit tibi Deus omnes, qui navigant tecum.* Erant homines ducenti septuaginta sex. Ita pauculi illi Noëmo velut donati, quod voces illas satis indicant: *In gredere tu, & omnis domus tua, te enim vidi justum coram me.* Noëmo nequitram pares ceteri, quamvis non aequaliter cum pereuntibus improbi. Nec dubitem ego, quin in arcam receptus quoque fuisset, si alius ullus bone mentis reperiri potuerit. Hinc Chrysostomus ingenue professus, *Melior, inquit, est unus faciem voluntatem Dī,* quā decem milia prevaricatorum.

[†] *Tertull. lib. 2. adversus Marcionem post med. milii pag. 1060. Golgôtha locus est, capitis calvaria quondam, Lingua paterna prior sic illum nomine dixit: Hic medium terra est, hic est victoria signum. Os magnum hic veteres nostri docere repertum, Hic hominem primum suscepimus esse sepulcum, Hic pastur Christus, pio Sanguine terra madefacta, Pulvis Adæ ut possit veteris cum Sanguine Christi Commixta, stolidis aqua virtute levare.* *Vide etiam Cyprianum tract. de Resurrec. Christi, cum annotat. Iacobi Pameli.*

§. III.

*T*ertio loco quod hīc expendendum venit, est occidū clusa arca. Et inclusit eum Dominus deforis. Jam actum est, pereundum est omnibus, quicumque arcā recepti non sunt. Quisquis perit, scipsum exclusit, sibi ipse culpari impingat. Noëmus cum suis timens, ingressus est arcā, & clausa est janua. *Inclusit eum Dominus.* Noëmus quidem attrahere potuit januam, sed eam divino iussi Angelus bitumine oblevit, ne quid aquæ penetraret. Ita Angelus vietorem egit, & arcā ostium pice fermuinavit. Angelii nihil non promptè agunt in nostrum bonum; Noëmus decretum de diluvio, arcā, ingressu, ab Angelo secum loquente accepit. Ferat ad arcā congregata sunt non solā Noëmi industria, nec enim orbem peragravit, ut ferarum cogeret senatum (immensi res laboris fuisset) Angeli eas ut pastores gregem congregarunt.

Quod vero paginæ divinæ dicant, *Inclusit eum Dominus deforis, id insigniter demonstrant, quā Deus cura in Noëmū Noëmū fuit, ne quid ei contingere malū. Chaldeus cuncti paraphrastes, Proterit eum Dominus, inquit, verbo suo. Chrysostomus tem prauis dixit: Præbit sejanitorem Deus. Quis hīc non obstupescat, & res creatas omnes ad Conditoris laudes non impellat? Enimvero dicit, quid commoverit Deum Noëmo centum & viginti annorum aspidos labores injungere, sibi januam tantum obserrandam reservare, cū opus integrum tam facile fuisset per Angelos confidere, atque ostium unum claudere? Sed in promptu causa est. Poterat Noëmus Cœfū adificare arcā, eti plurimum temporis labor hic abdūctus fuisset, non potuit foris obserare januam. Hinc primum est perspicere, quem morem teneat Deus. Solus ipse facit, quod facere non possunt homines. Arcam radens Noëmo fabricandam mandarāt, sibi alia, quā Noëni vires excesserant, reservabat. Atque hoc peculiariter conscribi voluit, ut ejus bonitas, providentia, exquisita voluntas constaret omnibus. Hoc nimis exigit Deus, ut quod possumus, faciamus. Fac ergo, quod possumus;*

De Noëmo. Caput X.

475

tes; studioſissimè omnia diligentissimè que cura; pro vi-
ribus labora; cetera ſecurus ac hilariſ Deo committe;
quo muneti providentissimus Pater non deerit.

Noënum autem januā obseratā ideo sic inclusit, ut ab aquarum irruptione cunctisque periculis tutus ageret; ita cimelia claudimus & custodimus da Etiothecā, quem subinde annulo sigillari firmamus. Prius autem eripit iustos Dominus, quām perdat impios; prius subducit Lothūm, quām inflammet Sodomam; prius oves à dextris statuit, quām hecdos ad sinistram rejiciat. Deinde indutus Noënum Dominus, ne angustias pertinuum cerneret, ne lamentantium voces audiret. Sunt enim boni in miserationem promissimi, ide & orant pro improbis, ut Abraham pro Sodomitis, Prophetæ pro Iudeis. Ne igitur Noënum spectaculo tam horribili turbaretur, & cohorreret rei novitate, inclusit eum Dominus. Verè, jam clausa est janua. Jam aetum est, jam omnibus pereundum est, effugium viciniissimæ mortis nullum est. Credibile prorsus jam aliquos fluentibus abreptos jamjam fatuscibz aquā strangulandis ultimum vociferatos, O Noë, Noë, ô si tecum sim! Votum bonum, sed nimis serum; ad finem ventum est: periit, occidit, auxilium nullum est, nec esse potest, spes omnis decollavit. Jam clausa est janua; centum & viginti annis dies & noctes patebat omnibus hoc asylum, & ad ingressum invitabat. Nemo erat, qui veller ingredi. Nunc posse negatum est; morientum, pereundum est. Hic iterum duplex pro more documentum suggestimus.

§. IV.

Oblatam I. *Blatam Dei gratiā amplectere. Gratia humanae metūs aliquid inest, ne beneficium sit visca- tum: divina nil habere potest pericula, nil mali, Dei gratia putum purissimum aurum, cuius vel minimā pars pretiosior est omni favore humano, & montibus aureis. Nec occasione multū dissimilis est divina gratia: tempori vult admitti, sēpius reiecta tandem se subdu-*

11. DEI minas expavesce. Minatur Deus totis Bibliis:
Apertissimè Christus, Dico vobis, inquit, nisi penitentiam
habueritis, omnes similiter peribitis. Sicut illi decem & octo, su-
per quos occidit turris in Siloë, & occidit eos. Ecquid horrendum
magis illo Iudicis decreto, quod centies, quod sex-
centies, quod millies jam occentur: Discedite a me ma-
ledicti in ignem eternum, qui paratus est diabolo & angelis ejus.
Et ibunt hi in supplicium eternum. Haec mina plurimis sunt
ut tempestas mitissima, quæ solùm tonat, non fulmi-
nat; aut sicut æxtivis noctibus sola crebribus repetuntur
fulgetra, nullum tonitru auditur; nemo terretur, nemo
iratum cælum perhorreficit, omnes cæli clementiam in-
terpetantur. Ita Christus fulgetrum misit per orbem;
Ibunt hi in supplicium eternum. Sicut fulgor exiit ab Oriente,
& patet usque in Occidente, ita haec mina utram-
que mundi plagam penetrârunt. Sed nos has minas in-
terpretatione benignissimâ explicantes, Dominum bo-
num dicimus, & mitem habemus, qui nos cupiat san-
ctos. Pergamus ut cœpimus. Haec nostra sunt neniae
dei. Ihesus Christus, deus noster, deus saluator noster.

*Gal. cap. 5. dum alluvium opprimat contumaces. Ita Paulus to-
ans, & proximum fulmen nuntians, Manifesta in-
quit, opera carnis, que sunt fornicatio, immunditia, impudici-
tia, luxuria, inimicitia, contentiones, ire, rixa, amulationes,*

diffensiones, invidia, ebrietates, commissiones, & his similia, quæ prædicto vobis, sicut prædixi, quoniam quæ talia agunt, regnum Dei non possidebunt. Hæc vociferat Paulus, sed quām pauci sunt, qui monita vociferantur audiunt ita & invidia, temulentia & luxuria pessimum orbem. Quidquid cælitæ minentur, nos vitiis indulgemus.

Quemadmodum ævo Noëni passim irriteriorum voces jačabantur: Et tamen meticolosum, ne ruat calum meruit. Et quando tandem lumen hæc noles ultimam spectabit manum? Quibus denique fatuum silexerit adem hanc vacuam locabit? Quis lignæ hujus ædificii finis? Finem hunc, ô nequissimi, jam spicteate: ingressus Noë cum familiâ sua, & inclusit eum Dominus, & clausa est janua; omnibus aliis occupabundum in aquis. Veneri vobis anni iterum iterumque ac sexies vicenâ ad resipiscendum sita sunt, dum clausa est janua. Unam adhuc hebdomadem exspectate, & Nocēnum inclamabitis: Aperi nobis, aperi, aperi: sed clausa est janua: perite, interite miseris: sera est in fundo pœnitentia. Verissimè Augustinus dixit: Non facilè inventuntur in adversitate presidia, quæ non fuerint in paci quæsta. Ägyptius tyrannus Pharaon Hebraæm gentem cum exercitu insecurus eadē sibi viâ promitterebat transiit. At ubi jam mediis clauderetur fluctibus, clamabatur undique, Exod. c. 14. giamus Israëlem, Dominus enim pugnat pro cœs contra nos. O vers. 25. feros nimium clamores! Hebraeum sanguinem fitis, iam pelagus totum bibite: in mediis undis sublata est omnis liberatio. In oculis est intentus, jam clausa est janua. Ad rem opportune Gregorius, Regni janua, inquit, lugentibus claudetur, quæ quotidie paenitentibus aperitur. Gregor. 2. 1. in Evang.

Nimis serum est tunc vivere incipere, cum est definendum. Hos Annus Seneca irridens, Quidam, inquit, vivere tunc incipiunt, cum definendum est. Si hoc judicas mirum, adjiciam quod magis admireris: quidam ante vivere defecerunt*, quin inciperent. Vivere tota vita discendum est. * Quid si, quod magis forse miraberis, tota vita discendum est mori. desierunt? C Nunc arca janua diebus & horis, & momentis singulis patet. Gratia Dei & misericordia nostra non obvia, veniam noxarum vel gemitu imperanda. Jubilaeum offeratur omnibus paratissimum. Veniet dies, aderit horula, cum claudetur janua. Agamus quod agendum.

C A P V T . X I.

*Quæ animantes Arcam ingressæ, quale mun-
darum & immundarum sit discrimin.*

Vestitionem injiciens beatus Paulus, Numquid, ait, *Cor. cap. 9.*
de bobus cura est Deo? Hæc sanè quæstio non èd spe- vers. 9.
Etas, perinde ac si Deus pecudes, oves, arietes, boves
penitus non curer, sed quia Paulus unam aliquam è
Deuteronomi legibus sibi sumperat explicandam, af-
firmat, principem curam Numini in eâ legi, non de-
fuisse de bobus. Profectò nostræ nos religiones docent, Pecudes
pecudes divinâ curâ non excludi. Qui enim immensâ divinâ cu-
providentiâ paſſerculis etiam alimoniam destinat, qui cluduntur.
corvorum pulli vitam non negat, qui universis animali-
bus suum submittit pabulum, hic idem providentissi-
mus Pater sollicitus fuit, ut omnium animantium genus
& propago ad cuiusvis indolem accommodatè conser-
varetur. Nec enim eis locum tantum constituenis in ar-
câ, Mansimculas, inquit, in eâ facies, sed eriam suum
cuique pabulum destinavit, quod Noëm comparavit
in annum pabulationem. Eadē sollicitudine atque
accuratione iusit quot animalium mundorum, quot
immundorum in arcam recipienda: nec enim tantum
quadrupedias gradientia, fed & reptantia, sed & omne
volucrum genus in arcâ diverfari & Noëmo voluit
confusere, ut nec minimæ quidem avicula progenies in-
teriret. Sic enim edixerat Deus: Ex cunctis animalibus *Gen. cap. 6.*
universa carnis bina induces in arcam, ut vivant tecum. Fa-
vers. 19.